

Nadváha, obezita

POPREDNÍ SVETOVÍ ODBORNÍCI NA VÝŽIVU BIJÚ NA POPLACH: SVETOM SA DOSLOVA ŠÍRI PANDÉMIA OBEZITY A MILIÓNY ĽUDÍ MAJÚ V ORGANIZME KRITICKÉ HODNOTY CHOLESTEROLU. BOHUŽIAL, VRÁTANE MLADISTVÝCH A DETÍ – SLOVENSKO NEVYNÍMAJÚC.

Štatistické informácie

Obézni stonajú 13x častejšie, umierajú o 6–7 rokov skôr. V roku 2001 trpelo nadváhou asi 12 percent slovenských detí, za posledné roky sa ich počet zvýšil zhruba o tretinu. Slovenská republika sa zaraďuje medzi krajiny s najvyšším výskytom kolorektálneho karcinómu, teda zhubného nádoru hrubého čreva a konečníka, kde jedným z ovplyvňujúcich faktorov zásadného významu vo vzťahu k vzniku tohto ochorenia je práve nezdravé stravovanie, nadváha a obezita.

Príčiny ochorenia

A/ NEOVPLYVNITEĽNÉ FAKTORY

- **Genetická dispozícia** – minimálne z 50%, ak sú obaja rodičia obézni, pravdepodobnosť výskytu rovnakého problému u ich potomka je 80%.
- **Chronické ochorenie** – veľmi nízky podiel na vzniku obezity – cca 1% (predovšetkým znížená funkcia štítnej žľazy, tzv. hypotyreóza, alebo zvýšená hladina hormónov kôry nadobličiek)
- **Lieky** – niektoré môžu zvyšovať chuť do jedla a prispievať k rozvoju nadváhy. Ide predovšetkým o niektoré antidepresíva, lieky na upokojenie a lieky určené na hormonálnu liečbu.
- **Metabolické vplyvy** – energetické nároky organizmu sú dané pohlavím, telesnou hmotnosťou a mierou fyzickej aktivity, ale môžu ich ovplyvniť aj prevažne geneticky kódované individuálne faktory, ktoré ovplyvňujú energetickú rovnováhu (patrí sem aj individuálne skúsenosti s diétami a základný metabolizmus). Obezita sa teda môže objaviť aj u osoby, ktorá naozaj nekonzumuje viac než ostatní ľudia, ale pravdepodobne má menšiu fyzickú aktivitu.
- **Psychogénne faktory** – napr. depresia, frustrácia, osamelosť.

B/ OVPLYVNITEĽNÉ FAKTORY

- **Nedostatočný výdaj energie** – nedostatok pohybovej aktivity/sedavý spôsob života
- **Nadmerný príjem energie** – nestriedmosť v jedle/prejedanie sa
- **Nepravidelné stravovanie** – chýbajú pravidelné malé porcie (5–6 denne)
- **Absencia plánovania stravovania** – opomenutie prípravy pokrmov, desiateg so sebou
- **Nedostatok času na príjem jedla** – rýchle konzumovanie jedla pri ponáhľaní sa
- **Stres, nedostatok spánku** – pri veľkom zaťažení stresom (najmä chronickým) sa v organizme spaľujú svaly namiesto tukov
- **Hladovanie/nedostatočný príjem energie** – tzv. metabolická pasca, ktorej dôsledkom je spomalenie metabolizmu a vyššie ukladanie tukov, tzv. jo-jo efekt
- **Nadbytok príjmu jednoduchých sacharidov** – časté konzumovanie sladkých pekárenských, cukrárskych výrobkov a ostatných pochutín
- **Vysoký príjem alkoholu** – alkohol sa v tele metabolizuje v prvom rade v pečeni, pričom brzdí spaľovanie tukov aj pozáťažovú regeneráciu; predstavuje značný zdroj energie
- **Vysoký príjem živočíšnych tukov (bohatých na nasýtené mastné kyseliny) v podobe údenín, tučného mäsa, plnotučných výrobkov, masť, masla, atď.** – tuky obsahujú 2x viac energie než sacharidy a bielkoviny
- **Nedostatočné konzumovanie morských rýb** – majú vysoký obsah zdraviu prospešných nenasýtených mastných kyselín
- **Konzumovanie potravín s vysokým glykemickým indexom (GI)** – ten udáva schopnosť sacharidovej potraviny zvýšiť hladinu cukru v krvi (glykémia). Vychádza sa z hodnoty glykemického indexu glukózy, ktorý má hodnotu 100. Čím viac po jedle stúpne glykémia, tým viac inzulínu, t.j. hormónu pankreasu, sa musí vyplaviť. S nárastom hodnoty inzulínu stúpa aj tendencia ukladania tuku v organizme.
- **Nadbytok soli, ktorého dôsledkom je zvýšenie GI potravín**
- **Konzumovanie presladených nápojov** – zvýšený príjem ovocných štiav, džúsov, coca-coly
- **Nedostatočný príjem zeleniny, ovocia, vlákniny** – vláknina navodzuje rýchlejší a hlbší pocit sýtosti, spomaľuje vstrebávanie jednoduchých cukrov a tukov, pomáha znižovať hladinu cholesterolu. Priaznivo ovplyvňuje peristaltiku čriev, pôsobí ako prevencia kolorektálneho karcinómu.

Poprední svetoví odborníci na výživu bijú na poplach. Pandémia obezity sa šíri doslova celosvetovo a milióny ľudí majú v organizme kritické hodnoty cholesterolu. Bohužiaľ, vrátane mladistvých a detí - Slovensko nevyvíjajú. Nadváhou u nás trpí 48% mužov a 35% žien, obezitou ďalších 17% mužov a 26% žien. Podľa toho môžeme usúdiť, že na Slovensku má asi 2 milióny ľudí nadváhu a asi 600 tisíc obezitu. Obezita je najčastejšie metabolické ochorenie na Slovensku.

Diagnostika nadváhy

Index BMI

Pomocným diagnostickým ukazovateľom stanovujúcim meradlo obezity je hodnota BMI (body mass index), ktorá sa vypočíta podľa vzorca: hmotnosť (kg)/ výška (m)². Bežne sa používajú nasledujúce hranice, viď tabuľka. Index BMI poskytuje orientačnú informáciu, v jeho rámci je nevyhnutné rozlíšiť pomer telesného tuku voči svalovej hmote.

Kategória	Rozsah BMI (kg/(m) ²)
ťažká podvýživa	BMI ≤ 16,5
podváha	16,5–18,5
ideálna hmotnosť	18,5–25
nadváha	25–30
mierna obezita	30–35
stredná obezita	35–40
morbídna obezita	BMI > 40

Hodnota WHR

Z hľadiska metabolizmu a zdravia je dôležitejšia hodnota pomeru pás/boky – WHR (waist–hip ratio). U žien je optimálna hodnota do 0,7, u mužov do 0,9.

Prevenca ochorenia

Pod prevenciou sa u nadváhy a obezity rozumie vyrovnaný energetický príjem a výdaj, dostatok fyzickej aktivity a spánku, celková úprava životného štýlu s pravidelným stravovaním v početnejších intervaloch, ale malých porciách, vyvážený a pestrý jedálny lístok, odstránenie stresu.

Klasická liečba obezity

U ťažkej alebo zle riešiteľnej obezity sa pod lekársym dohľadom môžu podávať lieky, ktoré navodzujú pocit sýtosti v centrálnom nervovom systéme, zvyšujú energetický výdaj alebo znižujú dostupnosť tukov v organizme svojím pôsobením v zažívacom trakte. V krajnom prípade sa dá prísť k chirurgickej liečbe (zmenšenie či bandáž žalúdka, a pod.). Po operácii je však nevyhnutný striemny režim a aktívna pohybová činnosť.

Obezita a prípravky Energy

Prípravky Energy predstavujú významnú alternatívu v možnostiach ovplyvnenia obezity a prevencii komplikácií rozvinutého ochorenia. Tieto moderné bioinformačné výrobky ponúkajú celostný, prírodný a šetrný prístup.

Hlavné produkty:

CYTOSAN, CYTOSAN INOVUM – kombinácia humínových látok a humínových látok so zeleným ílom je určená na celkové hĺbkové prečistenie organizmu. Má výrazný detoxikačný vplyv (napr. detoxikácia od plesní, kvasiniek) a ochranné pôsobenie na sliznicu celého gastrointestinálneho systému. Detoxikácia je vhodná na jar a jeseň. Dávkovanie: 2–3x denne 1 kapsula (piť dostatok tekutín).

GYNEX – je osvedčený predovšetkým pri redukcii nadváhy u žien. Pôsobí na centrálnej úrovni a reguluje činnosť hormonálneho systému. V spojení s dodržiavaním odporúčaného dávkovania, pravidelnou pohybovou aktivitou a pozitívnu úpravou stravovacích návykov je možné zaručiť veľmi dobré výsledky. Dávkovanie je individuálne: 3x denne 3–7 kvapiek 30 min. pred jedlom, po 3 týždňoch týždňová prestávka.

REGALEN – upravuje zažívacie procesy, trávenie, správne vstrebávanie živín, vitamínov a minerálov, metabolizmus tukov a zabraňuje ich ukladaniu v podkožnej vrstve. Vďaka vysokému obsahu horčín výrazne podporuje trávenie a pomáha telu zbavovať sa odpadových látok. Dávkovanie: 1–3x denne 2–7 kvapiek, po 3 týždňoch týždňová prestávka.

Doplňkové produkty:

CELITIN – prítomnosťou lecitínu účinne podporuje metabolizmus tukov, pomáha odstrániť únavu a zlepšuje stav hladiny cholesterolu v krvi, ktorá môže byť u väčšiny ľudí s nadváhou zvýšená. Dávkovanie: obvyčajne 1x denne 1 kapsula.

PROBIOSAN – komplex 2 probiotických kmeňov obohatených o zelenú riasu chlorella a inulín (polysacharid správajúci sa v čreve ako rozpustná vláknina), ktorý podporuje osídlenie hrubého čreva prínosnými probiotickými kultúrami. Potláča rozmnožovanie patogénnych plesní a baktérií. Dávkovanie: 1–3x denne 1 kapsula, zvýšený príjem tekutín, po 3 týždňoch užívania týždňová prestávka.

FYTOMINERAL – tento koktejl až z 98 % vstrebateľných minerálov zvyšuje využitie vitamínov a ostatných látok potrebných na výživu človeka. Dávkovanie: 1x denne 30 kvapiek do vody.

Kvôli presnejšej diagnostike a individuálnemu výberu prípravkov odporúčame absolvovať vyšetrenie prístrojom Supertronic, ktorý pracuje na báze EAV.